

Богдана Чудак
студентка факультету психології
Зореслава Крижановська
Волинський національний університет ім. Лесі Українки,
доцент, кандидат психологічних наук

ПСИХОАНАЛІТИЧНИЙ ПІДХІД ЩОДО ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ ТИПУ ПРИВ'ЯЗАНОСТІ ДО ПАРТНЕРА НА ЯКІСТЬ РОМАНТИЧНИХ ВЗАЄМИН

Постановка проблеми. В сучасній психологічній науці прив'язаність є одним з основних понять, яке описує ставлення дитини до близького дорослого, яким в ранньому онтогенезі є мати. Разом з тим, феномен прив'язаності дитини до матері є одним з чинників якості людських взаємовідносин [2]. Відповідно, раннє дитинство є визначальним і детермінуючим у формуванні прив'язаності різної якості (Ainsworth, 1983), яка в подальшому зумовлює розвиток різних можливостей дитини. Окрім того, феномен прив'язаності вивчається науковцями в контексті співвладної поведінки в міжособистісних взаєминах, зокрема, у романтичних та їх впливі на психічний розвиток людини та якість її життя.

Мета запропонованого дослідження полягає в теоретичному аналізі психологічних досліджень щодо значення типу прив'язаності до партнера в романтичних взаєминах з ним.

Виклад основного матеріалу дослідження. Романтичні відносини є надзвичайно важливою сферою міжособистісної взаємодії в житті людей, яка впливає на їх емоційне благополуччя. Потреба любити і бути коханим постає як одна з основних потреб людини, а досягнення справжньої інтимності з романтичним партнером є одним з основних життєвих завдань, яке прагне зреалізувати кожна людина. Проте, внаслідок сильної емоційності романтичних взаємин, вони не завжди є такими, які задовольняють потреби партнерів. Недаремно науковці продовжують свої дослідження в цій сфері. До прикладу, на сьогодні питання якості романтичних стосунків присвячено багато теоретичних концепцій у різних психологічних школах, зокрема в психодинамічній (З. Фройд, К.Г.Юнг, Е. Фромм, Р.Джонсон, Д.Віннікот, О. Кернберг та інші), представники якої розглядали взаємини крізь призму любові.

Разом з тим, представники психодинамічних концепцій дійшли висновку, що якісні романтичні стосунки формуються на базі успішних дитячо-батьківських. Про це в своїх працях писали М. Кляйн, М. Малер, Дж.Боулбі, О. Кернберг та інші вчені. Дослідники стверджують, що важливими складовими стосунків є безпека та емоційна близькість між партнерами, адже вони сприяють їх розвитку. Про це також писав засновник теорії прив'язаності Дж. Боулбі, говорячи про те, що безпечна прив'язаність є основою для вміння любити та будувати стосунки.

Услід за Дж. Боулбі, його послідовники Філ Шейвер і Сінді Хазан розглядають романтичні взаємини в концепції прив'язаності. Вони вважають, що ранній соціальний довід, що формує певний тип взаємостосунків, проявляється в романтичній любові дорослих [5]. Прив'язаність відіграє

важливу роль у побудові та розвитку романтичних стосунків, оскільки є певним біологічним чинником, що притягує партнерів у той час, коли їхня любов розвивається.

Також вчені стверджують про безперервність типу прив'язаності, яка може вказувати на те, що дорослий тип прив'язаності в романтичних стосунках також залежить від дитячого досвіду [5].

Дж. Боулбі пояснює безперервність прив'язаності тим, що в людини сформовані стабільні робочі моделі поведінки. "Внутрішні робочі моделі" розвиваються протягом першого року життя внаслідок засвоєння дитиною багатьох інтеракцій, у яких мама з дитиною розлучаються і знову встановлюють близькість між собою. В такий спосіб у дитини формуються внутрішні моделі поведінки, які пов'язані зі своїм та материнським афектами. Ці моделі забезпечують передбачувану поведінку дитини й дорослого в різних ситуаціях. Щодо кожного зі значущих дорослих формуються окремі робочі моделі. У міру розвитку дитини, робоча модель від гнучкої стає більш стабільною, і змінюється на "репрезентацію прив'язаності" та стає частиною психічної структури [4].

Отже, у взаєминах яскраво окреслюється важливість прив'язаності, як певного біологічного складника. Тобто будь-яке зародження стосунків починається з певних фізіологічних реакцій, які сприяють процесу закоханості. Але, як саме стосунки будуть розвиватись, наскільки стійкими та якісними вони будуть, залежить не від біологічних чинників, а від певної моделі взаємодії, засвоєної в дитинстві. Наприклад, сформований тривожно-амбівалентний тип прив'язаності в дитинстві може проявлятися у постійному відчутті тривоги в романтичних стосунках у дорослому віці. Варто також зазначити, що така безперервність прив'язаності, на думку Дж. Боулбі, можлива в тому випадку, якщо ситуація в сім'ї та в стосунках зі значущою особою ніяким чином не змінюється протягом тривалого часу. Тобто модель стосунків постійно підкріплювалась, з роками ставала все стійкішою й надійно сформувалась у людини.

Висновки. Здійснений теоретичний огляд наукових досліджень представників психодинамічної школи, дає можливість стверджувати про вплив типу прив'язаності дитини до матері на якість її романтичних взаємин в дорослому віці. Перспективи подальших наукових пошуків вбачаємо в проведенні відповідних емпіричних досліджень.

Список використаних джерел.

1. Боулбі, Дж. (2003). Привязанность. Москва: Гардарики.
2. Крижановська, З. (2021). Надійний тип прив'язаності як основа розвитку психічного здоров'я дитини. Сучасні психологічні тенденції - підтримки та відновлення психічного здоров'я особистості: теорія та практика, тези доповідей II міжнарод. міждисциплінар. конференції. Харків.
3. Крижановська З., Бабак К. (2022). Емоційна прив'язаність дитини до матері як предиктор її соціальної адаптації до шкільного життя. *Психологічні перспективи*. Луцьк.
4. Джонсон С. (2018). Обними меня крепче .
5. Kazan С. and Shaver Р. (1987). Romantic Love Conceptualized as an Attachment Process/ Article in Journal of Personality and Social Psychology.